

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. III. An lex, in quantum irritans, extendatur ad præterita?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

niendum secundum illam juxta L. 1. ff. de pœnis; & c. fin. de sent. excom. ubi dicitur, quod pueris, qui inciderunt in canonem sententiæ promulgatæ, five ante, five post pubertatem petant absolvi, Episcopus id possit, *quia rigor est mansuetudine temperandus, cum tunc, quando delictum fuit commissum, fuerit defectus ætatis.* Censet tamen Castropalaus cit. p. 3. §. 4. n. 11. dicendum potius pro pœna per novam legem imposita, si hæc convenientior sit, eò, quod ad imponendam pœnam regulariter inspiciatur tempus sententiæ ex L. penult. ff. si ex noxali causa agatur.

§. III.

An lex, in quantum irritans, extendatur ad præterita?

1016. **Q**uæstio est, an lex irritans aliquem actum, & expressè loquens etiam de præteritis, eo ipso etiam irritet actum, ante talem legem, validè celebratum? non agimus hic de illis actibus, qui semel validi, nullo deinceps humano jure irritabiles sunt, quales sunt complures actus sacramentales; sed de illis, qui, licet principio validi, adhuc tamen jure humano irritabiles sunt, cujusmodi casus esse potest in multis contractibus, qui vel jure naturæ, vel etiam positivo, cum celebrarentur, validè celebrati sunt; ex causa tamen boni communis hoc exigentis rescindi possunt, & annullari. Et hoc sensu verum est, posse legem irritantem ad præterita extendi, *quando id exigit bonum commune;* secus enim hæc nova lex non foret justa. Id tamen nunquam dicendum est, nisi lex id ipsum exprimat, nec aliter, nisi quantum exprimit. Quare si statuatur irritationem etiam in actus præteritos, non exprimens, *licet jam deducti sint ad judicium,* vel etiam *decisi, aut per sententiam conclusi,* non extenditur ad actus *pendentes, vel decisos.* Sic constitutio Tridentini sess. 25. de Regularibus, c. 15. prohibens, ne quis *infra annum probationis* emitat professionem, afficiebat quidem non tantum futuros, sed etiam actuales Novitios, sed non professos ante illud decretum.

§. IV.

An lex, in quantum declarativa, extendatur ad præterita?

1017. **L**ex, in quantum declarativa, nihil novi constituit, sed id solum, quod antè constitutum, sed latebat, vel ambiguum erat, aperit, & manifestat; sic cum communi Fagnanus in c. Quoniam, de Constitut. n. 15. Circa præsentem quæstionem not. *condere leges declarantes,* quid sit justum in foro animæ, pertinere ad potestatem collatam Petro, & Successoribus ejus; sic P. Mathæus de Moya in quæst. select. Theol. mor. tr. 1. q. 4. §. 1. n. 4. ex c. in novo, dist. 21. c. Ita Dominus, dist. 19. c. omnes, dist. 22. Extravag. unam Sanctam, de majorit. & obed. c. Solite, eod. c. Cum adveniant, c. quodcumque, 14. q. 1. c. Ad Apostolicæ, de re judicat. in 6. c. Novit, de Judic. c. Venerabilem, qui filii sint legitimi. Hoc intellige de summi Pontificis authentica declaratione legis Ecclesiasticæ à se, vel Prædecessoribus latæ; doctrinalis enim (quæ solum faciat probabilitatem) etiam aliis concessa est, de quo ex professo jam egimus à n. 931. ubi etiam exposuimus, an, & quando declarationes Cardinalium pro dubiis Tridentini habeant vim legis, seu authenticæ declarationis; necessariam autem esse declarationis promulgationem æquè, ac ipsius legis conditæ constat ex dictis à n. 113. etiam si esset revocatoria prioris ex n. 115. vel etiam irritans, ex n. 116.

1018. Ad quæstionem autem propositam communis tenet, quod lex, seu constitutio absolute lata, & solum declarativa juris antiqui, extendat se non tantum ad futura, sed etiam ad præterita; sumitur ex c. cum tu, de usuris. Et tali casu non tam obligat lex declarans, quam declarata. Si autem non est tantum declarativa juris antiqui, sed etiam constitutiva novi, illam refertur ad præterita, in quantum est declarativa; & in futura, in quantum est constitutiva juris novi, nisi contrarium exprimat. Abbas c. fin. de constitut. n. 8. & 11. Azor p. 1. l. 5. c. 16. q. 13. Legem irritantem merè declarativam juris antiqui extendi etiam